

Gaëtan Gatian de Clérambault (1872-1934) i La Curiosa Síndrome que porta el seu nom

La 'síndrome de Clérambault' és el nom tècnic de l'erotomania. És a dir d'una síndrome (que generalment pateixen les dones) consistent a creure que l'altre t'estima en secret i que algun dia se't declararà. A diferència de la nimfomania, la sexualitat no és essencial en l'erotomania. Es tracta d'una il·lusió delirant de ser estimat per algú en particular, però que no s'assembla ni al desig amorós ni a la passió. L'erotòman no en parla gaire, viu la seva passió en secret, se'n sent responsable i és de curació difícil, per no dir impossible.

Clérambault, que va descriure aquesta síndrome al seu llibre 'Les psicosis passionals' (1921) era un personatge realment curiós. Advocat i metge catòlic, estudià medicina relativament tard i fou el cap d'assistència mèdica de la policia de París durant més de vint anys. En aquest càrrec tingué ocasió d'estudiar molt de prop tota mena de malalts mentals i els seus casos (que publicava habitualment en revistes científiques) són acurades descripcions socials, fins i tot de gran valor literari. Fou ferit durant la 1ª G.M. i dedicà el temps de la seva recuperació a viatjar pel nord d'Àfrica i a fotografiar dones marroquines tapades, documentant el drapejat de les diverses tribus. Ell mateix era un personatge amb un punt enigmàtic, que tenia el curiós costum de vestir nines de cera (tamany natural) amb vestits típics del Marroc i fer cada any una conferència sobre la vestimenta de cada tribu a la Societat d'Antropologia. De fet, arribà a ser professor de drapejat a l'Escola de Belles Arts. Se suïcidà davant el mirall de casa seva en un poble prop de París quan s'adonà que s'havia tornat cec.

L'erotomania és una malaltia en tres fases:

- 1.- Esperança: el malalt espera que aquell qui estima (habitualment en silenci), se li declararà. Aquesta fase pot ser molt llarga (anys) i tot i que produeix patiment personal (retraïment, vergonya); generalment la síndrome no passa d'aquí.
- 2.- Despit: el malalt cau en la depressió, es torna agressiu i té idees suïcides.
- 3.- Rancúnia: caracteritzada per agressivitat contra la persona estimada i, ocasionalment, per les ganes de matar-la.

Com a tal síndrome és afectiva (és a dir, que no afecta al càlcul lògic, sinó només als sentiments), remitent (té fases més o menys agudes) i està vinculada a l'activitat (implica un treball, un esforç i una presència física).

L'erotomania es pot rastrejar en la literatura (el Quixot està convençut de ser estimat en secret per Dulcinea del Toboso) i en la vida quotidiana és fàcil trobar-la en empreses (la típica secretaria neuròtica) i en sales de professors de secundària, però generalment es viu en silenci. Casos de feligreses que empaiten els mossens o alumnes de batxillerat que truquen per telèfon al professor (i pengem!) són expressions d'erotomania molt òbvies.

Clérambault distingí entre 'erotomania pura' i 'erotomania associada'. La primera és una al·lucinació i polaritzada, però no porta a la demència. És típica d'una personalitat 'ideo-afectiva', és a dir, de persones més cerebrals que pràctiques, però com a deliri interpretatiu pot ser molt dura. L'erotomania associada està vinculada a la megalomania que és una característica de la paranoia.

Malgrat que la teoria freudiana semblava explicar com a mínim els fonaments d'aquesta síndrome, el psicoanalista Lacan (que feu la seva tesi doctoral sobre un cas d'erotomania) deia que Clérambault –i no Freud– havia estat el seu únic mestre.

Quan a principis del segle 21 s'està produint arreu d'Europa tota una onada de violència de gènere, pot tenir cert sentit repassar els clàssics, rellegir Clérambault i donar veu a les situacions de vida quotidiana en què els símbols sexuals tot i estar present són reprimits sistemàticament, creant així una violència difusa que pot tenir conseqüències complexes de preveure.